

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/258/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3516202422
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3516202422.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a členov senátu Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyho v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: E. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. F., o zaplatenie 3.092,77 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 13. júna 2018, č.k. 7C/103/2016-63, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým súd vo zvyšnej časti žalobu zamietol a v závislom výroku III. o nároku na náhradu trov konania **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výkonom I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 3.092,77 eur, úroky v sume 242,34 eur, úroky z omeškania v sume 4,17 eur, úroky z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 3.092,77 eur od 05.03.2013 do zaplatenia, úroky z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 242,34 eur od 05.03.2013 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, výkonom II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol a výkonom III. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanej zaplatenia istiny vo výške 3.092,77 eur, nezaplatených úrokov vo výške 242,34 eur (do dátumu predčasnej splatnosti), úrokov z omeškania vo výške 4,17 eur (do dátumu predčasnej splatnosti), úroku vo výške 19,53% ročne z nezaplatených 3.092,77 eur od 05.03.2013 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 8,75% ročne z nezaplatených 3.092 eur a nezaplatených úrokov 242,34 eur od 05.03.2013 do zaplatenia, ako aj náhrady trov konania. Svoje rozhodnutie súd odôvodnil ust. § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), d) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení k 21.11.2012, § 52 ods. 1, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a výsledkami vykonaného dokazovania, keď mal preukázané, že žaloba je čiastočne dôvodná. Z výsledkov vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že účastníci uzavreli dňa 30.09.2011 úverovú zmluvu, na základe ktorej boli žalovanej poskytnuté peňažné prostriedky formou splátkového bezúčelového úveru vo výške 3.400 eur, s fixnou úrokovou sadzbou vo výške 19,53% ročne, výškou anuitnej splátky 80,52 eur, počtom splátok 72, konečnou splatnosťou úveru 08.09.2017, výškou RPMN 23,61% a priemernou RPMN ku dňu podpisu zmluvy 17,88%, pričom celková suma, ktorú musí klient vrátiť bola vo výške 6.008,72 eur. Žalovaná povinnosť zo zmluvy riadne neplnila a žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru. Súd preskúmal obsah úverovej zmluvy a zistil, že zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 1,2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Zo zmluvy vyplývalo, že žalovaná bola povinná úver splácať v mesačných splátkach, uvedenú povinnosť riadne neplnila a na základe vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru sa stal splatným celý dlh žalovanej, ktorá po zosplatnení úveru nezaplatila žiadnu sumu žalobcovi. Súd preto priznal žalobcovi nezaplatenú časť úveru v sume 3.092,77 eur, nezaplatené úroky

do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti v sume 242,34 eur, úroky z omeškania z včas nezaplatených splátok do zosplatnenia úveru v sume 4,17 eur. V zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Zb. súd priznal žalobcovi z nezaplatenej úverovej istiny 3.092,77 eur a zmluvných úrokov (242,34 eur) dojednaný úrok z omeškania, ktorý je v medziach zákonného úroku z omeškania, t.j. vo výške 8,75 % ročne. Pokiaľ sa žalobca domáhal od žalovanej aj zaplata zmluvných úrokov vo výške 19,53 % ročne z nezaplatenej istiny 3.092,77 eur od 05.03.2013 do zaplata, súd v tejto časti žalobu zamietol. Bolo preukázané, že strany sporu si dojednali zmluvné úroky 19,53 % ročne do doby splatnosti úveru. Žalobca však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpil k zosplatneniu celého úveru. Vychádzajúc z toho, že išlo o plnenie zo spotrebiteľského úveru, podľa názoru súdu žalobcovi zmluvné úroky z omeškania odo dňa účinkov zosplatnenia nepatria. Súd pritom vychádzal z uznesenia Ústavného súdu SR č. ÚS IV. 476/2012 z 18.09.2012, z ktorého vyplýva, že Ústavný súd SR súhlasil s názorom odvolacieho a prvoinštančného súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami sporu. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania súd odôvodnil ust. § 255 ods. 1 CSP a v spore úspešnému žalobcovi (neúspešný bol len v nepatrnej časti) priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to v jeho zamietajúcej časti a v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti považoval za nesprávny s tým, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mal za to, že nárok na zaplata úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Poukázal na ust. § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, ako aj komentár IURA Edition. Uviedol, že pri omeškani s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania. Úprava úroku z omeškania, ako aj úroku z úveru je podporná, a preto je rozhodujúce, ako sa strany dohodli v zmluve. Tvrdenie, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá podľa neho oporu v právnych predpisoch. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31.01.2017. S poukazom na ust. § 497 Obchodného zákonníka zdôraznil, že obsahom záväzku dlžníka z úveru je nielen vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, úver, ale aj úroky. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník je povinný ich platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškani. Poukázal na ust. § 506 Obchodného zákonníka, podľa ktorého, ak je dlžník v omeškani s vrátením viac než dvoch splátok, alebo jednej splátky po dobu dlhšie ako 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi. V tejto súvislosti poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43Co/23/2017-92 zo dňa 29.11.2017, rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co/193/2017-88 zo dňa 07.12.2017, ako aj na ďalšie rozhodnutia súdov. Úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má dlžník zásadne povinnosť platiť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t.j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. Ďalej zdôraznil, že rozhodovacia prax a aj odborná literatúra je jednotná v tom, že úroky dohodnuté pri poskytnutí peňažnej pôžičky alebo úveru predstavujú odmenu za používanie požičanej istiny. Pokiaľ sú dohodnuté úroky odmenou za používanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškane s platením istiny a na rozdiel od dohodnutého úroku ich môže veriteľ požadovať, aj keby neboli zmluvne dohodnuté tak, ako vyplýva z ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Využitie práva veriteľa na zosplatnenie mení len splatnosť úveru, t.j. peňaží, nie ich cenu vyjadrenú v úroku a nemôže samo o sebe veriteľovi privodiť zhoršenie jeho práv. Zmluvné úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy, predstavujú cenu úveru a dlžník je povinný ich platiť od okamihu reálneho poskytnutia peňaží až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškani. Na rozdiel od toho úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškane so splatením istiny a veriteľ ich môže požadovať i keď neboli dojednané. Pritom platí, že môžu existovať popri sebe. Poukázal tiež na návrh zákona č. 106/2014 Z.z., ktorým sa v roku 2013 mal meniť a doplniť Občiansky zákonník, pričom sa ním navrhovalo doplnenie ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, kde sa mala pripojiť veta, že úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565. Takáto navrhovaná úprava však nebola prijatá, a preto uvedený zákon č. 106/2014 Z.z. a ani iná zákonná novelizácia alebo iné obdobné ustanovenie odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu neobsahujú. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej

inštancie v napadnutej časti zmenil a žalobe vyhovel aj v rozsahu nároku na zmluvný úrok po zosplatnení a zaviazal žalovaného na úhradu dlžnej sumy do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň mu priznal náhradu trov konania.

3. Žalovaná sa podanému odvolaniu nevyjadрила.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej zamietajúcej časti (výroku II.) a v závislom výroku o trovách konania (výrok III.) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku (výrok I.) odvolaním napadnutý nebol, preto je rozsudok v tomto výroku právoplatný a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý (§ 367 ods. 2 CSP).

6. Podaným odvolaním žalobca napadol zamietajúci výrok rozsudku a žiadal mu priznať aj uplatnený nárok na úrok vo výške 19,53 % ročne z nezaplatenej istiny vo výške 3.092,77 eur od 05.03.2013 do zaplataenia. Žiadal teda priznať aj úrok po zosplatnení úveru.

7. V danej veci bola medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou dňa 30.09.2011 uzatvorená úverová zmluva, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 3.400 eur. Úver sa žalovaná zaviazala zaplatiť v mesačných splátkach v počte 72 po 80,52 eur. Žalobca po predchádzajúcich upozorneniach vyhlásil predčasnú splatnosť úveru ku dňu 04.03.2013.

8. V otázke nároku veriteľa na úrok z poskytnutého úveru za čas po jeho zosplatnení sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu a následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť úroky z omeškania, poukazujúc na konštantnú judikatúru vyšších súdov, od ktorej nie je dôvod sa odkloniť.

9. Odvolací súd ďalej uvádza, že závery Najvyššieho súdu SR, obsiahnuté v rozhodnutí R 59/1998 (sp. zn. 4Cbo/143/98) boli prijaté i v potvrdzujúcom rozhodnutí Krajského súdu Prešov č.k. 29C/131/2011-127 zo dňa 23.11.2011, ktoré závery súdov napokon akceptoval aj Ústavný súd SR vo veci sp. zn. IV.ÚS 476/2012 z 18.9.2012. K záveru súdov, že "...pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru," Ústavný súd SR nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, keď krajský súd sa stotožnil s podrobne odôvodneným právnym názorom okresného súdu, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z úveru a úrokmi z omeškania, ako aj otázku, prečo zmluvný úrok patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu.

10. Zosplatnenie ako jednostranný právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový vzťah. Je potrebné zohľadniť skutočnosť, že zmluvné úroky a úroky z omeškania sú síce obe príslušenstvom pohľadávky, avšak majú odlišné funkcie a je potrebné ich odlišovať. Zmluvné úroky sú odmenou (cenou) za užívanie istiny a úroky z omeškania predstavujú zákonom stanovenú sankciu za omeškание s platením istiny a na rozdiel od zmluvných úrokov ich môže veriteľ požadovať, aj keď neboli dojednané. V prípade predčasného a mimoriadneho zosplatnenia úveru na základe jednostranného úkonu veriteľa (na základe slobodnej voľby veriteľa) dôjde k zmene pôvodne dohodnutého úverového vzťahu. V dôsledku takéhoto jednostranného úkonu veriteľa vznikne mu nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru, t.j. veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a obmedzenie možnosti produkovať zisk. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomfortný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však

spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak, s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Na základe uvedeného preto treba prijať zhodný záver so súdom prvej inštancie, že žalobcovi nepatrí za obdobie nasledujúce po zosplatnení nárok na zmluvný úrok.

11. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

12. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní mala plný úspech žalovaná, preto jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V uvedenom konaní jej však žiadne trovy nevznikli, preto odvolací súd vyslovil, že žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu v pomere hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).